

Ion BODRUG
Director ADR Nord

REZULTATELE

OBȚINUTE CA URMARE A DESFĂȘURĂRII CONFERINȚEI INTERNAȚIONALE CU GENERICUL
„Oportunități de dezvoltare socio-economică a Regiunii de Dezvoltare Nord până în anul 2020”,
ce a avut loc în municipiul Bălți, în perioada 21-22 mai 2013

1. LUCRĂRILE CONFERINȚEI

În premieră pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, la **21-22 mai 2013**, s-a desfășurat Conferința Internațională cu genericul „*Oportunități de dezvoltare socio-economică a Regiunii de Dezvoltare Nord până în anul 2020*”, eveniment ce a lansat procesul participativ de elaborare a politicii de dezvoltare regională pe termen mediu.

Lucrările conferinței au întrunit circa 180 persoane: parteneri internaționali, naționali și regionali, care au pus în discuție oportunitățile de dezvoltare a RDN reieșind din politicile naționale, internaționale și necesitățile regionale/locale.

Partenerii ADR Nord: Ministerul Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Republica Letonia, Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest (România), Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, AITT, AEE, APP, ODIMM, MIEPO au contribuit esențial la organizarea conferinței, care, în rezultatul unor analize socio-economice a situației din RDN, a necesităților și oportunităților de dezvoltare a regiunii, au prezentat în plen viziunile și soluțiile de dezvoltare până în 2020 a RDN. Subiectele puse în discuție în cadrul sesiunii plenary și celor interactive i-au interesat pe actorii regionali din diverse domenii: APL, mediul academic, antreprenorial, societate civilă, mass-media etc., care au avut oportunitatea să-și exprime viziunea, părerea și opinia asupra direcțiilor de dezvoltare propuse spre discuție, ce au reieșit din politicile de dezvoltare stipulate în Strategia Națională de Dezvoltare (SND) „Moldova 2020”, Strategia Europa 2020, Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului etc.

În sesiunea de concluzionare, experții naționali și moderatorii în cadrul panelurilor specializate au vociferat propunerile privind direcțiile, prioritățile, măsurile și acțiunile de dezvoltare pe termen mediu, ce vor oferi o bază strategică esențială pentru viitor, în scopul îmbunătățirii calității vieții locuitorilor și atractivității Regiunii de Dezvoltare Nord, oferindu-și

serviciile sale de consultanți în procesul de elaborare a Strategiei de dezvoltare socio-economică a RDN, până în 2020.

2. CONCLUZIILE PANELELOR CONFERINTEI

Panel I: Competitivitatea capitalului uman pe piața forței de muncă din RM.

- Modernizarea structurală a economiei, dezvoltarea performanțelor și a capacității de competitivitate nu pot fi implementate fără o majorare considerabilă a nivelului de calificare a populației și dezvoltarea abilităților antreprenoriale și de adaptare la economia de piață.
- RDN se caracterizează prin existența multor oportunități de dezvoltare economică, activitatea antreprenorială reprezentând baza dezvoltării potențialului economic al regiunii.
- Construirea unei forțe de muncă competitive pe piață este una dintre cele mai importante obiective strategice ale autorităților locale și de stat.

Panel II: Susținerea și facilitarea dezvoltării mediului de afaceri.

- Minimalizarea imixtiunii organelor de control ale statului în activitatea IMM.
- Promovarea mai intensă a exportului din partea instituțiilor responsabile de dezvoltarea sectorului IMM.
- Instruirea reprezentanților IMM privind legislația în domeniu.
- Lansarea noilor programe de susținere a businessului mic și mijlociu (gen PARE 1+1, etc.).
- Îmbunătățirea legislației referitor la înlesnirile fiscale pentru IMM noi create.
- Promovarea istoriilor de succes în domeniul IMM pentru întreprinderile noi create și potențialii businessmeni.
- Promovarea produselor autohtone pe piața internă/externă.
- Asistență juridică în crearea și dezvoltarea IMM.
- Lansarea și promovarea noilor tehnologii de producere pe piața internă.

Panel III „Inovare și transfer tehnologic”

- Inovația și transferul tehnologic este un domeniu care necesită o atenție deosebită, dat fiind faptul că este crucială pentru creșterea economică modestă atât la nivel de țară, cât și la nivel regional. În momentul în care criza economică-financiară a afectat aproape toate domeniile, a creat în același timp și tendința sau creșterea potențialului tehnologic inovațional drept o soluție agreabilă de către mai mulți actori ai societății, în vederea stimulării economiei.
- Activitatea inovațională la nivelul Republicii Moldova este o activitate profitabilă și cu succes. Infrastructura inovațională include parcuri (actualmente, există 3 parcuri științifice) și incubatoare de inovare (până în 2012 erau 3 la număr, în prezent sunt 7). Astfel, se

observă o tendință pozitivă în acest sens. Posibilitatea de dezvoltare investițională regională reprezintă un punct strategic de importanță majoră pentru o creștere economică echilibrată, transparentă, uniformă și de durată.

- Strategia UE 2020 pune un accent deosebit pe inovație și cercetare, ceea ce demonstrează încă o dată impactul pozitiv și de importanță pentru o creștere economică sustenabilă la nivel de țară și regiune.
- Elementul inovării trebuie să persiste în toate politicile și prioritățile de dezvoltare naționale/regionale/locale.

Panel IV: „Parteneriatul Public-Privat”

- Parteneriatul Public-Privat are ca obiect reglementarea proiectării, finanțării, construcției, operării, reabilitării, dezvoltării, închirierii și transferului oricăror lucrări publice, bunuri sau servicii publice ce se realizează prin această procedură.
- Prin parteneriatul public-privat instituțiile publice se asociază cu firme private și formează o companie de proiect. Punctul forte este faptul că investitorul dezvoltă infrastructura. Partenerii privați pot să răspundă sau nu, pentru a-și recupera investițiile. Acest parteneriat este un proces des utilizat în multe țări, reprezentând avantaje și beneficii pentru ambele părți. Un astfel de parteneriat este binevenit în RDN, întrucât implică mai mulți actori și este un generator de resurse și rezultate pozitive și benefice.

Panel V: „Promovarea exportului din RDN”

- Stimularea exportului este o prioritate în condițiile unei economii de piață. Realizarea instruirilor și transferurilor de experiențe pe dimensiunea elaborării unui model structural eficient pentru întreprinderile autohtone.
- O importanță substanțială este și susținerea investițiilor pentru pregătirea și dezvoltarea personalului, în mod deosebit a specialiștilor responsabili de calitatea și marketingul produselor. De asemenea, administrarea eficientă a resurselor umane trebuie să determine creșterea gradului de satisfacție la locul de muncă a angajaților, să încurajeze investițiile întreprinderilor în perfecționarea angajaților, astfel fiind sporită competitivitatea întreprinderilor.
- Este necesar să învățăm să identificăm și să argumentăm care sunt calitățile prioritare ale produsului, înainte de a-l procura.
- Un alt moment important este și regândirea raporturilor dintre administrațiile publice de toate nivelurile și întreprinderile din teritoriile administrate de ele.
- Astfel, pentru obținerea rezultatelor satisfăcătoare, autoritățile statului, împreună cu donatorii, să identifice posibilități de organizare a proceselor de transfer de experiențe pentru întreprinzătorii din Moldova și din RDN.

Panel VI: Eficiența energetică

- Crearea unei piețe sigure, competitive și durabile de producere a energiei din surse regenerabile locale, în special biomasă din deșeuri agricole, este cea mai viabilă și disponibilă sursă locală de energie.
- Promovarea oportunităților și beneficiilor utilizării energiei din biomasă.
- Crearea unui PPP și punerea în funcțiune a cel puțin unei afaceri de brichetare a deșeurilor agroindustriale.
- Atragerea investițiilor pentru finanțarea diverselor proiecte în domeniul EE și SER, care, ca urmare, vor duce la micșorarea intensității energetice până la media statelor UE.

Panel VII: „Dezvoltarea urbană policentrică”

- Dezvoltarea urbană durabilă și echilibrată poate fi asigurată doar printr-o abordare integrată a diferitor dimensiuni precum cele economice, sociale, spațiale și de mediu.
- Înțelegerea importanței dezvoltării urbane și prioritizarea acesteia în cadrul politicilor sectoriale.
- Pentru o dezvoltare urbană policentrică de durată este nevoie de implementarea unor politici urbane și planificare urbană integrate.
- Corelarea politicilor sectoriale, coordonarea activităților de finanțare din cadrul fondurilor naționale, dar și a surselor externe, servicii publice primare și infrastructură de acces îmbunătățite, generarea identității locale, schimbarea mentalităților și continuitatea reformelor.
- Pentru o dezvoltare urbană polincentrică echilibrată și de durată este nevoie și de elaborarea documentelor de planificare strategică bazate pe promovarea unei politici de poziționare, diferențiere și creștere a atractivității, promovarea parteneriatelor publice-private, promovarea orașului în calitate de centru de afaceri și, nu ultimul rând, reducerea ponderii finanțării din mijloace financiare publice și creșterea ponderii investițiilor private.

CONCLUZII GENERALE PRIVIND DEZVOLTAREA SOCIO-ECONOMICĂ A RDN, PÂNĂ ÎN ANUL 2020

Prin organizarea acestui eveniment, ADR Nord a demonstrat angajamentul său de a accelera și a asigura procesul de dezvoltare socio-economică echilibrată și durabilă a RDN, prin implicarea tuturor actorilor în procesul de luare a deciziilor, în scopul reducerii dezechilibrelor de dezvoltare socio-economică în interiorul regiunii, axându-se pe direcțiile prioritare:

1. Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri și promovarea exporturilor.
2. Dezvoltarea performanțelor și capacităților competitive a forței de muncă din RDN.
3. Promovarea și stimularea creării parteneriatului public și privat.
4. Dezvoltarea urbană policentrică.

Notă: Elementul inovării și eficiența energetică trebuie să persiste în toate politicile, prioritățile și măsurile de dezvoltare regională și locală.

3. PARTENERIATE STABILITE ÎN CADRUL CONFERINȚEI

În rezultatul lucrărilor conferinței, s-au stabilit relații de parteneriat în scopul elaborării noii politici regionale pe termen mediu cu suportul experților internaționali: Ministerului Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale (VARAM) din Republica Letonia, în baza unui *Plan comun de elaborare a politicii regionale*; ADR Vest, România, care a propus asistarea ADR Nord în tot acest proces, venind cu propunerea unui proiect TWINING; instituții de profil naționale, ce vor participa, în calitate de experți, în cadrul grupurilor de lucru specializate, conform noilor priorități de dezvoltare a RDN identificate.

Totodată, în urma vizitei la proiectele implementate, primarul de Corjeuți, r-ul Briceni, a fost invitat să participe în cadrul unei vizite de studiu în Letonia, pentru stabilirea unor parteneriate cu o comunitate similară din Letonia, în scopul promovării exportului produselor autohtone, dezvoltării relațiilor socio-economice și culturale etc.

4. TÂRGUL PROIECTELOR REGIONALE

În cadrul lucrărilor conferinței a fost desfășurat *Târgul proiectelor regionale*, cu prezentarea portofoliului de proiecte implementate și în curs de implementare, gestionate de ADR Nord. Totodată, s-a lansat „Portofoliul de proiecte”, aprobat în politicile de DR, proiecte care necesită atragerea surselor extra FNDR. La eveniment au fost prezente ***oficialități de nivel național:***

- reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Mediului și Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor

și structuri internaționale:

- reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, reprezentanți ai Ministerului Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Republica Letonia, Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest (România), reprezentanții Proiectului Uniunii Europene „Asistență Tehnică pentru Programul de Susținere Bugetară Sectorială – Stimularea Economică în Zonele Rurale (ESRA)”, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Consatul General Românie în Bălți, USAID, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP), Agenția Turcă de Cooperare Internațională (TIKA) etc.

În rezultatul evenimentului, potențialul investițional regional a trezit interesul participanților naționali (ministerul mediului / proiecte în domeniul AAC) și a celor internaționali: ESRA, USAID (proiecte din domeniul afacerilor), cărora, după eveniment, le-a fost expediată informația solicitată.

Târgul proiectelor cu potențial investițional regional continuă și on-line, link-ul cu proiecte fiind plasat pe pagina oficială a ADR Nord: <http://adrnord.md/slidepageview.php?l=ro&idc=444&>

5. MATERIALE PROMOTIONALE

Pentru promovarea RDN și a activităților ADR, au fost elaborate, de către specialiștii Agenției, o serie de materiale promoționale, ce au fost difuzate în cadrul lucrărilor conferinței,:

- Versiunea prescurtată a SDR Nord, în 3 limbi;
- Broșura „*Bine ați venit în RDN*”, ce prezintă potențialul socio-economic regional;
- Albumul foto „*Regiunea de Dezvoltarea Nord*” privind patrimoniul turistic regional;
- Broșura „*Portofoliu de proiecte*”, ce reflectă activitatea ADR și proiectele implementate, precum și potențialul investițional, inclus în POR Nord;
- Compendiumul de studii „*Politici regionale prin prisma analizelor sociologice și social-economice*”, elaborat în parteneriat cu Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, în baza studiilor sociologice efectuate în RDN în perioada 2011-2012, vizând domeniile AAC, MDS, capitalul uman și capacitatea APL de a planifica și a atrage investiții în localitate;
- CD privind datele de contact ale tuturor instituțiilor și întreprinderilor din RDN, elaborat în parteneriat cu Asociația oamenilor de afaceri „Manager Club” etc.

Prin elaborarea acestor materiale, s-a urmărit familiarizarea participanților la eveniment cu potențialul socio-economic și investițional al regiunii, precum și cu activitatea ADR Nord.